PROVINCIE
Noord-Holland

1608-37

Notitie Reikwijdte en detailniveau

Strategische Milieubeoordeling (SMB)
Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek

P1608-37

Inhoudsopgave

1. Algemeen 3
   1.1 Aanleiding 3
   1.2 Strategische Milieubeoordeling 3
   1.3. Procedure gebiedsuitwerking en SMB 4
   1.4 Doel notitie reikwijdte en detailniveau 5

2. Studiegebied, probleemanalyse en context planstudie 6
   2.1 Beschrijving studiegebied 7
   2.2. Probleemstelling 7
   2.3. sectorale opgaven 8

3. Ruimtelijke perspectieven 13
   3.1 Vertrekpunten ruimtelijke perspectieven 13
   3.2 Assenkruis 13
   3.3 Ruimtelijke perspectieven 14
   3.4 Invalshoeken discussie ruimtelijke perspectieven 15

4. Reikwijdte, detailniveau en toetsingskader 17
   4.1 Reikwijdte 17
   4.2 Methodiek 18
   4.3 Toetsingskader 18

5. Het Milieurapport 20

6. Advies commissie voor de m.e.r. 21

1. Algemeen

1.1 Aanleiding

In de Nota Ruimte is een gebiedsuitwerking gedefinieerd voor de Haarlemmermeer en de Bollenstreek. Het Rijk heeft de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland verzocht op te treden als opdrachtnemers. Op 21 december 2004 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en Zuid-Holland deze opdracht geaccepteerd. De beide provincies zijn gezamenlijk aan de slag gegaan met de gebiedsuitwerking. Dit in samenwerking en overleg met de andere betrokken partijen. Dit zijn de gemeente Haarlemmermeer, gemeente Bennebroek, Hoogheemraadschap van Rijnland en Holland Rijnland (namens de gemeenten Hillegom, Noordwijk, Noordwijkerhout, Lisse, Voorhout, Sassenheim, Warmond).

De beide provincies hebben ruimtelijke programma's (water, groen, landbouw/glastuinbouw, bedrijventerreinen, wonen) gedefinieerd in de streekplannen Noord-Holland Zuid en Zuid-Holland West. Ook zijn in Noord- en Zuidvleugelverband opgaven geformuleerd voor dit gebied voor de lange termijn. Door de vastgestelde Nota Ruimte staan deze programma's ter discussie en zijn er met name voor woningbouw ná 2010 geen locaties meer beschikbaar buiten stedelijk gebied.
De gebiedsuitwerking moet een antwoord geven op de vraag óf en waar in het studiegebied in de periode 2010 en 2030, 10.000 tot 20.000 woningen een plek kunnen krijgen buiten stedelijk gebied in samenhang met de andere ruimtelijke opgaven.

De gebiedsuitwerking wordt gezamenlijk met alle betrokken partijen voorbereid door een bestuurlijke kerngroep. In deze kerngroep zitten de vertegenwoordigers van de besturen van alle partijen wier grondgebied het betreft en het ministerie van VROM. Definitieve vaststelling geschiedt door GS van beide provincies. De provincies zullen de gebiedsuitwerking aanbieden aan de minister van VROM.
De gebiedsuitwerking krijgt geen PKB-status (planologische kernbeslissing). Dat betekent dat uitspraken in de gebiedsuitwerking niet bindend zijn, maar wel richtinggevend voor het ruimtelijke beleid van provincies en gemeenten.
Het streven is om ná de gebiedsuitwerking streek- en structuurplannen en bestemmingsplannen te herzien. De provincie Noord-Holland streeft er naar om het eigen streekplan Noord-Holland Zuid te herzien vóór de verkiezingen van Provinciale Staten in 2007.

1.2 Strategische Milieubeoordeling

Op 21 juli 2001 is een nieuwe Europese richtlijn in werking getreden, de richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's. In Nederland wordt deze richtlijn aangeduid als de richtlijn Strategische Milieubeoordeling (SMB). Deze richtlijn is van toepassing op plannen en programma's die wettelijk of bestuursrechtelijk zijn voorgeschreven, zoals plannen op grond van de Wet op de ruimtelijke ordening, te weten planologische kernbeslissingen, streekplannen en regionale of gemeentelijke structuurplannen.
Het doel van deze richtlijn is een duurzame ontwikkeling bevorderen door er voor te zorgen dat plannen en programma's die belangrijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben aan een milieubeoordeling worden onderworpen. De beoordeling wordt vastgesteld in een milieurapport.

De Europese richtlijn is nog niet geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. Tot het moment dat dit wetsvoorstel van kracht wordt, heeft de richtlijn (gedeeltelijk) rechtstreekse werking voor plannen en programma's waarvoor de eerste voorbereidende handeling heeft plaatsgevonden na 21 juli 2004 of plannen en programma's die na 21 juli 2006 in werking treden.

De gebiedsuitwerking is geen wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plan waar de Europese richtlijn 2001/42/EG direct op van toepassing is. Dat geldt wel voor de daaropvolgende streek- en

structuurplannen en mogelijk de bestemmingsplannen. Om die reden en omdat de gebiedsuitwerking is te beschouwen als een eerste kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten is ervoor gekozen wél een SMB op te stellen voor de gebiedsuitwerking. Het opstellen van de SMB voor de gebiedsuitwerking heeft een aantal voordelen:

- De SMB wordt gebruikt als objectieve toets van de ruimtelijke perspectieven uit het proces van de gebiedsuitwerking. Mede op basis van deze toets kan een onderbouwde en gedragen keuze gemaakt worden voor de uiteindelijke gebiedsuitwerking.
- Door het opstellen van de SMB tijdens de gebiedsuitwerking, wordt het proces van de daaropvolgende streekplanherziening in belangrijke mate ontlast. De gebiedsuitwerking zelf loopt geen vertraging op, omdat de SMB parallel aan de gebiedsuitwerking uitgevoerd kan worden. De tijdswinst die dit oplevert is wenselijk, omdat de streekplanherziening dan mogelijk nog vóór de Statenverkiezingen in 2007 vastgesteld kan worden. Wanneer de SMB pas opgesteld wordt tijdens de streekplanherziening, is het onmogelijk deze vóór de Statenverkiezingen 2007 vast te stellen.
- De gebiedsuitwerking levert één voorkeursalternatief op. Wanneer pas ná de vaststelling van de gebiedsuitwerking (tijdens de procedure voor de streekplanherziening) gestart wordt met een SMB, moeten alsnog meerdere ruimtelijke alternatieven bekeken worden. Hierdoor ontstaat het risico dat uit de SMB een ander voorkeursalternatief komt, dan het voorkeursalternatief (gebiedsuitwerking) waarmee alle betrokken partijen, inclusief het Rijk (opdrachtgever), akkoord zijn gegaan. Dit gaat ten koste van het draagvlak van de betrokken partijen.

De SMB wordt in opdracht van gedeputeerde staten van Noord-Holland opgesteld. De SMB wordt wel opgesteld voor het gehele plangebied (Noord- én Zuid-Hollandse deel), maar alleen gebruikt voor de besluitvorming over het Noord-Hollandse deel van het plangebied. Reden hiervoor is dat de gebiedsuitwerking vrijwel zeker zal leiden tot een partiele streekplanherziening Noord-Holland Zuid. Voor het streekplan Zuid-Holland West is dit minder zeker: de beperkingen die voortvloeien uit het Greenportbeleid betekenen dat in de Bollenstreek vooralsnog geen grootschalige verstedelijking plaats kan vinden.
Het is de bedoeling dat de SMB voor de gebiedsuitwerking gebruikt kan worden in de procedure voor de streekplanherziening Noord-Holland Zuid.

1.3. Procedure gebiedsuitwerking en SMB

SMB en commissie voor de m.e.r.
De gebiedsuitwerking valt buiten de werkingssfeer van de Europese richtlijn betreffende SMB (§ 1.2). Wij gaan er van uit dat de gebiedsuitwerking direct zal worden gevolgd door een herziening van het streekplan en mogelijk nieuwe structuur- en bestemmingsplannen. Daarvoor zal wel een SMB moeten worden opgesteld. Bovendien kan de uitwerking worden beschouwd als het eerste ruimtelijke 'plan' dat kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten. Om die redenen en omdat wij het van belang vinden om ook al in deze fase van de plan- en besluitvorming de milieuoverwegingen volwaardig mee te laten wegen, hebben wij besloten om overeenkomstig de richtlijn een SMB (lees: Milieurapport) op te stellen voor het Noord-Hollandse deel van de gebiedsuitwerking.
Gezien het vrijwillige karakter van deze SMB en tegen de achtergrond van toekomstige milieubeoordelingen hebben wij er voor gekozen om hiervoor geen officiële procedure met alle bijbehorende stappen te doorlopen.
Dat betekent dat in deze SMB –in tegenstelling tot de eisen die de Europese richtlijn en het wetsontwerp aan de procedure stellen- wordt afgezien van:

- een openbare kennisgeving, respectievelijk 'georganiseerde start' van de procedure;
- raadpleging van bestuursorganen over de reikwijdte en het detailniveau van de SMB; en

- inspraak op het milieurapport.

Om redenen van zorgvuldigheid volgen wij wel de lijn van de onafhankelijke advisering bij de beoordeling van plannen van deze aard. Wij hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) gevraagd om ons in het kader van de SMB op twee momenten van advies te dienen, te weten over de reikwijdte en het detailniveau van het onderzoek en over het gehele milieurapport. De Commissie m.e.r. is daartoe bereid gevonden. De Commissie m.e.r. heeft op 12 augustus 2005 advies uitgebracht over het Werkdocument Bouwstenen van 30 juni 2005 en de Conceptnotitie reikwijdte en detailniveau van juli '05 (zie bijlage 1). Onze reactie op het advies van de Commissie m.e.r. met de wijze waarop wij hier uitvoering aan willen geven, is opgenomen in hoofdstuk 6.

Planning

De gebiedsuitwerking levert een aantal tussenproducten op. De planning van de SMB is hier van afhankelijk en volledig op afgestemd.

- Werkdocument Bouwstenen (juni 2005).
  In dit werkdocument zijn informatie over het studiegebied, relevante beleidsontwikkelingen, en ambities en opgaven voor verschillende sectorale opgaven (water, groen & recreatie, wonen, cultuurhistorie, schiphol, voorzieningen, bereikbaarheid & infrastructuur, landbouw, bedrijvigheid & economische ontwikkelingen) in kaart gebracht. De informatie in het werkdocument Bouwstenen is als basis gebruikt voor deze Notitie reikwijdte en detailniveau.
- Uitgangspunten ruimtelijke perspectieven (juni 2005).
  Op basis van het werkdocument Bouwstenen zijn uitgangspunten voor de ruimtelijke perspectieven opgesteld. De uitgangspunten en de ruimtelijke perspectieven zijn richtinggevend voor de SMB en zijn opgenomen in deze notitie reikwijdte en detailniveau.
- Ruimtelijke perspectieven (sept. 2005).
  Op basis van de ruimtelijke perspectieven, kan gestart worden met de Strategische Milieubeoordeling.
- 1e concept gebiedsuitwerking (dec. 2005)
  De resultaten van de SMB dienen als onderbouwing voor de keuze van de uiteindelijke gebiedsuitwerking. Het milieurapport moet uiterlijk begin december opgesteld zijn door het externe bureau, zodat de resultaten meegenomen kunnen worden in de onderbouwing van de definitieve gebiedsuitwerking.

In figuur 1.1 zijn de afhankelijkheden in de planning tussen de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek en de SMB weergegeven.

1.4 Doel notitie reikwijdte en detailniveau

De notitie reikwijdte en detailniveau geeft aan welke ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden in het milieurapport worden behandeld en op welke wijze, met welk detailniveau de milieueffecten van de verschillende mogelijkheden zullen worden beschreven.

Planning SMB

Planning Gebiedsuitwerking

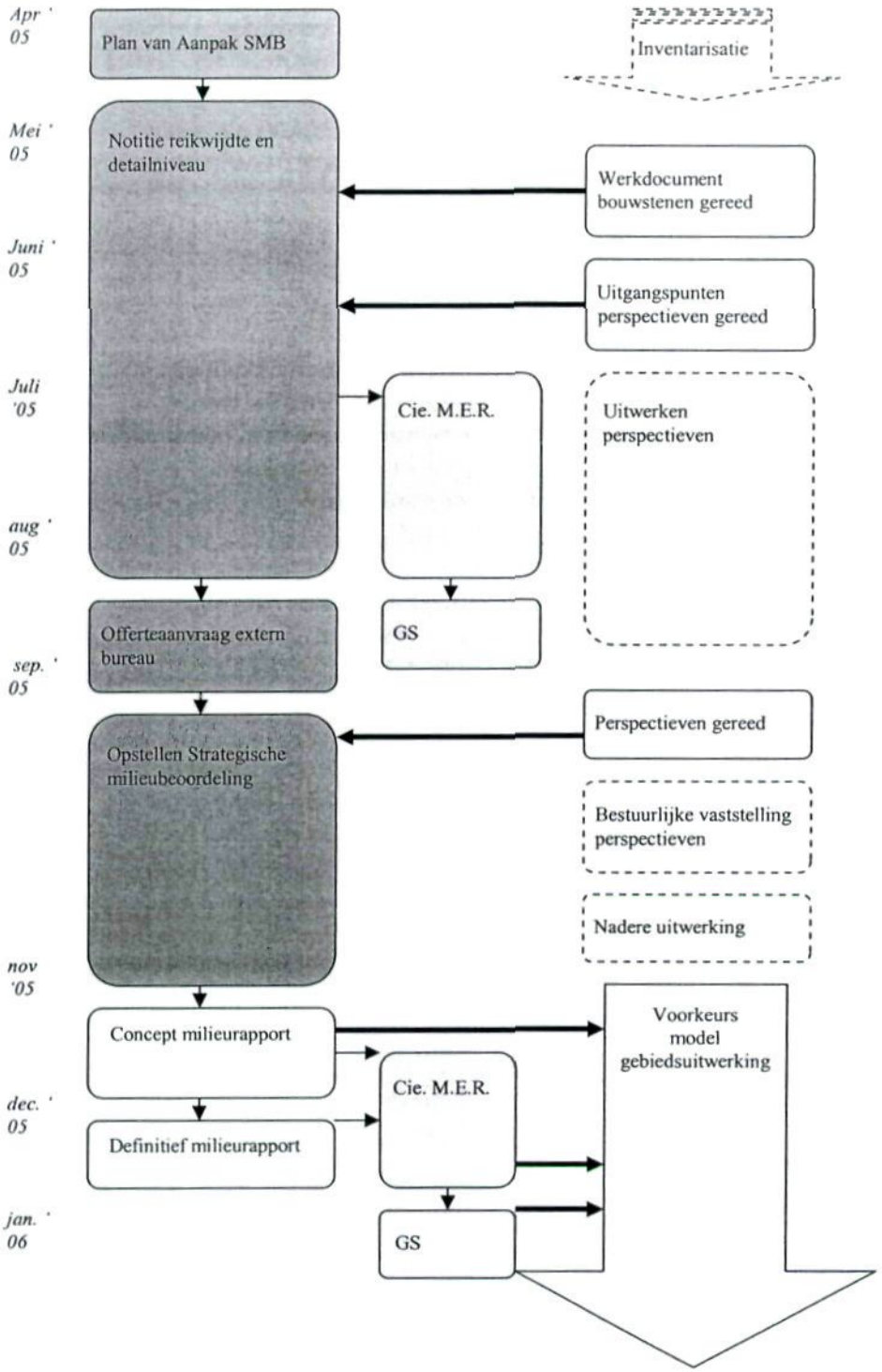

2. Studiegebied, probleemanalyse en context planstudie

2.1 Beschrijving studiegebied

Het plangebied vormt de schakel tussen de Noord- en Zuidvleugel van de randstad. De druk op de ruimte is hier groot door opeenstapeling van verschillende opgaven van o.a. wonen, water, natuur en recreatie, infrastructuur en economische ontwikkeling.
In het studiegebied liggen twee economische complexen van nationaal belang: Mainport luchthaven Schiphol en de Greenports Bollenstreek en Aalsmeer. Een deel van het studiegebied valt binnen het nationaal landschap Groene Hart.
Zowel Haarlemmermeer als de Bollenstreek kennen nog een relatief open karakter in de drukke randstad. Verder hebben beide gebieden een sterk eigen karakter. Bennebroek sluit qua karakter meer aan bij het 'landgoederen' landschap van Zuid-Kennemerland.

Bollenstreek
De inrichting van het landschap is toegesneden op bollenteelt. Kenmerkend zijn brede vaarten en sloten, hoger gelegen wegen en een sterke seizoensdynamiek (door bollenseizoen).
Tussen het zanderijenlandschap liggen nog (restanten van) landgoederen.
De kenmerkende openheid in het bollengebied staat onder druk. Er dreigt steeds meer ondersteunende bedrijvigheid in het landschap te verschijnen, waardoor verrommeling in het gebied ontstaat. Met het Pact en Offensief van Teylingen werkt de streek aan behoud en versterking van het bollencomplex.

Haarlemmermeer
Haarlemmermeer is een grootschalige droogmakerij, afgebakend door de continue ringvaart en het grote verschil in inrichting aan beide zijden hiervan. Kenmerkend zijn de ruime opzet met grote kavels, ingeklemd tussen polderwegen. Lange polderwegen met populierenrijen en verspreide bebouwing op erven zijn gezichtsbepalend in het open akkerbouwgebied.
De kleine kernen bevinden zich met name in de randzone; de oude kruisdorpen Hoofddorp en Nieuw-Vennep liggen centraal in de Haarlemmermeer en zijn uitgegroeid tot moderne kernen.
Een groot deel van Haarlemmermeer is agrarisch (akkerbouw) maar staat onder grote druk van verstedelijking. Het noordelijke deel wordt voor een belangrijk deel in beslag genomen door Schiphol met daaromheen gelegen grootschalige kantoor- en logistiekcomplexen. Het zuidelijke deel ligt in het Groene Hart en onder de vliegroutes van en naar Schiphol (20 Ke-contour). Hierdoor heeft dit deel nog veel meer zijn oorspronkelijke agrarische karakter. Aan de westzijde wordt een groot recreatiegebied van circa 2000 hectare groen ontwikkeld in het SGP Haarlemmermeer – Groen.

2.2. Probleemstelling

In de gebiedsuitwerking moet binnen de beleidskaders van de Nota Ruimte worden bezien op welke wijze de ruimtelijke ontwikkelingen (waaronder verstedelijking) kunnen plaatsvinden. Daarbij moet in elk geval rekening worden gehouden met de ruimtelijke beperkingen die samenhangen met het beleid voor de luchthaven Schiphol, het Groene Hart en de Greenport Bollenstreek. In de Bollenstreek zal daarom geen grootschalige verstedelijking plaats kunnen vinden. Tot slot zal rekening gehouden moeten worden met de (kwalitatieve en kwantitatieve) afspraken over de strategische groenprojecten in Haarlemmermeer. Het Rijk gaat er van uit dat er in deze uitwerking mogelijk ruimte wordt gevonden voor 10 a 20 duizend woningen buiten het bestaande stedelijk gebied.
Centrale vraagstelling:
De centrale vraag is *of en zo ja waar* verdere verstedelijking met 10.000 tot 20.000 woningen in dit gebied mogelijk is en onder welke voorwaarden.

De opgave is niet beperkt tot een kwantitatieve opgave. De opgaven voor onder andere water, natuur, recreatie, infrastructuur en economische ontwikkeling zijn nauw met elkaar verbonden. De ambitie van de gebiedsuitwerking is om kwalitatief goede oplossingen voor de vraagstelling te bieden. De woningbouwopgave staat hierbij niet los van de andere opgaven in het uitwerkingsgebied, maar is daar onlosmakelijk mee verbonden. Andere opgaven bepalen mede wat er aan woningbouw mogelijk is. De gebiedsuitwerking moet helderheid bieden over de mogelijkheden en onmogelijkheden voor de diverse ruimteclaims binnen het plangebied en over de wijze waarop de verschillende opgaven in onderlinge samenhang kunnen worden opgelost.

2.3. sectorale opgaven

In hoofdstuk 4 van werkdocument Bouwstenen zijn de belangrijkste sectorale opgaven voor het studiegebied plus de daaruit voortvloeiende uitgangspunten voor de ontwikkeling van de ruimtelijke perspectieven beschreven. Hieronder zijn de huidige situatie en de opgaven kort samengevat. Het daaropvolgende schema geeft een overzicht van de hoofdproblemen en de vertrekpunten voor de ruimtelijke perspectieven.

Water
In de Haarlemmermeer is 3% openwater. Dit biedt te weinig bergingscapaciteit om bij neerslagbuien grote peilstijgingen te kunnen verwerken. De maximale bemalingcapaciteit van de Haarlemmermeer wordt op dit moment volledig benut.
De studie Waterbezwaar fase 1 wijst uit dat het boezemsysteem van Rijnland momenteel niet voldoet aan de vereiste veiligheidsnorm van 1:100 jaar (de veiligheid van het boezemsysteem mag eens in de 100 jaar falen). Er is een ruimtetekort voor het bergen van piekafvoeren vanuit het boezemsysteem in met name het zuidelijk en centraal gelegen deel van Rijnland (1 miljoen m3 water piekberging)
De horizontale grondwaterstroming is sterk naar het centrum van de polder gericht. De stijghoogte varieert van NAP -2,50 m aan de westrand tot NAP – 6,00 m in het midden. Hierdoor is in grote delen van de polder sprake van kwelsituatie.
Als gevolg van brakke kwel, heeft het oppervlaktewater in de Haarlemmermeer een verhoogd chloridegehalte. Het oppervlaktewater in de Haarlemmermeer, de Bollenstreek en het water in de ringvaart is sterk eutroof (hoog nutriëntengehalte). Voor zowel de Haarlemmermeer als Bollenstreek wordt veel water ingelaten om het watersysteem te verversen en om de symptomen van verzilting, zuurstofloosheid en eutrofiering te bestrijden.
Mede door autonome verzilting wordt voor de toekomst een toename van interne verzilting verwacht. Zonder alternatieve oplossingen worden de huidige knelpunten groter en zullen er ook nieuwe knelpunten bijkomen.

Natuur & recreatie
In de Haarlemmermeer is een groot tekort aan groene ruimte voor recreatie. De Bollenstreek en Bennebroek grenzen aan het duingebied, een belangrijk uitloopgebied voor omwonenden dat ook onder sterke recreatiedruk staat vanuit de wijdere omgeving. Door het tekort aan groen – en recreatiegebieden in de Haarlemmermeer en ter ontlasting van het duingebied is het project 'Haarlemmermeer Groen' opgezet. Dit project richt zich op de westzijde van de polder, met uitloopgebieden in ondermeer de Bollenstreek. Momenteel is ongeveer 600 ha. aan nieuw groengebied gerealiseerd en staat nog 1400 ha. in de planning. In het noordelijk deel van de Haarlemmermeer wordt nog ca. 400 groen aangelegd in het kader van het Convenant Mainport en Groen. In het kader van de VINAC wordt het project Amstelgroen gerealiseerd (550 ha.), waarvoor binnen de Haarlemmermeer een opgave ligt van 140 ha. tussen Hoofddorp en Nieuw Vennep, alsmede recreatieve verbindingen van dit gebied met de delen in Aalsmeer, Uithoorn en Amstelveen.
Er zijn belangrijke verbindingen gepland tussen de groengebieden van de Haarlemmermeer naar de Bollenstreek (Keukenhofbos) en van het Keukenhofbos naar de duinen.

In zowel de Haarlemmermeer als de Bollenstreek is de ecologische waarde bescheiden. Grote delen worden intensief gebruikt door land- en tuinbouw. De waterkwaliteit ondervindt hiervan de gevolgen. In de oude landgoederen is sprake van meer bijzondere soortenrijkdom. Grenzend aan het studiegebied vormen de duinen een waardevolle grootschalige noord-zuid verbinding.

Cultuurhistorie

In het plangebied liggen twee Belvedère projecten: Landgoederen Verbonden en Geniedijk ongelijkwaardige kruising. Er zijn drie typen landschap te onderscheiden: duinen en strandwallen, droogmakerij Haarlemmermeer en (oorspronkelijk) veenlandschap. Het grondgebruik en het karakter van het gebied zijn in belangrijke mate hierdoor bepaald.

Het waterrijke verleden van de Haarlemmermeer blijkt uit de bovenlanden en het voormalige eiland Abbenes; de droogleggingsgeschiedenis uit het polderpatroon en de gemalen. De Geniedijk in de Haarlemmermeer is onderdeel van de Stelling van Amsterdam (Unesco Monument) en daarmee een cultuurhistorische structuur van wereldformaat.

De cultuurhistorische kernkwaliteiten van de Bollenstreek liggen in de duinen als geheel en het zanderijenlandschap met verschillende aspecten van de bollencultuur . De (delen van) landgoederen tussen Noordwijk-Binnen en Vogelenzang duiden op het rijke heden en verleden.

Door zandafgraving is het oorspronkelijke landschap grotendeels verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor het huidige bollenlandschap.

Belangrijke cultuurhistorische elementen in de Bollenstreek zijn de Leidsche Trekvaart, het dorp(sgezicht) Noordwijk-Binnen, het villapark bij Noordwijk, de bebouwingscomplexen van Sancta Maria en Bavo en de ruïne van Teylingen. De oude duinen en de strandwallen hebben een grote betekenis voor archeologie, met name voor de bewoningsgeschiedenis.

Het Kagerplassengebied vormt deel van het Hollandse plassengebied en is onderdeel van het Groene hart. Belangrijke elementen zijn de plassen en de verkavelingspatronen binnen het veenweidegebied en de karakteristieke bebouwingsstroken. Op lokaal niveau zijn het beschermd dorpsgezicht van Warmond en een tiental molens van belang.

Bereikbaarheid & infrastructuur

De voornaamste ontsluitingsstructuren zijn Noord-Zuid georiënteerd. Dit zijn de verbindingen Rotterdam-Den Haag-Amsterdam via Schiphol en via Haarlem (A4, A44, HSL en de spoorlijnen Schiphol-Leiden en Haarlem-Leiden).

In Haarlemmermeer is de Vinex-ontwikkeling gepaard gegaan met een aanzienlijke verbetering van de infrastructuur. Realisering van de N205, aanleg Nieuwe Bennebroekerweg, noordelijke randweg Nieuw-Vennep, de Spoorlaan en de Zuidtangent zijn hiervan het gevolg.

Ook de groei van de luchthaven Schiphol heeft in de afgelopen decennia tot aanzienlijke aanpassingen van de infrastructuur geleid (Schiphollijn, A5, Zuidtangent, verbreding A4).

Verbindingen in het Bollengebied zijn voor een belangrijk deel Noord-Zuidverbindingen. De provinciegrens laat zich hierbij ook fysiek vertalen in de infrastructurele verbindingen: de N206 gaat bij de provinciegrens in Noord-Holland over in een lokale weg. In Oost-West richting eindigt de N207 bij de oude provinciale weg, de N208. De overige Oost-West verbindingen zijn smalle, zwaar belaste lokale wegen door bestaande kernen.

Het openbaar vervoer is Noord-Zuid georiënteerd en wordt in het project Stedenbaan verder ontwikkeld. Openbaarvervoersrelaties tussen de Bollenstreek en Haarlemmermeer/Schiphol zijn vrijwel niet aanwezig. De restcapaciteit van wegen tussen Haarlemmermeer en de Bollenstreek laat geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen toe in de Bollenstreek.

Schiphol

De mainport Schiphol fungeert als economische motor in het gebied en is van nationaal en internationaal belang. De luchthaven Schiphol heeft een vijfbanenstelsel, met rondom de 20 Ke-contour waarvoor in de Nota Ruimte door het kabinet is bepaald dat hierbinnen geen woningbouw is

toegestaan. Dit geldt ook voor een drietal aan de 20Ke-contour grenzende locaties, namelijk Hoofddorp-West, Noordwijkerhout en Legmeer. Mogelijke realisering van deze locaties is afhankelijk gesteld van de evaluatie van de Schipholwet. Hierover zal het kabinet uiterlijk 1 december 2006 de Tweede Kamer informeren.
Het beleid is erop gericht dat Schiphol zich tot 2030 op de huidige locatie verder moet kunnen ontwikkelen. Hiermee moet rekening gehouden worden bij de inrichting van de Noordvleugel van de randstand. Meer duidelijkheid over het aanpassen van het banenstelsel en de milieuconsequenties zal pas geboden kunnen worden op basis van een uit te voeren m.e.r. Deze duidelijkheid kan pas (op zijn vroegst) medio 2007 vanuit het Rijk gegeven worden.

Landbouw
Het Greenportbeleid is erop gericht de ontwikkelruimte voor het bollencomplex te vergroten en de bestemming zeker te stellen. Uitgangspunt is minimaal het behoud van 2400 hectare aan bollenproductiepercelen. Overschrijding van regelgeving uit het bestemmingsplan is mogelijk mits per saldo het bollenareaal en/of landschap er op vooruit gaan en dat dit gebeurt op basis van het Offensief van Teylingen.
Er is circa 186 ha areaal glastuinbouw aanwezig, waarvan 40 hectare ondersteunend glas. De omgeving Keukenhof/Lageveense polder/landgoederen/Katwijk-Noordwijk/binnenduinrand De Zilk, is vrijwaringszone voor ondersteunend glas. Voor gespecialiseerde glastuinbouw is alleen plaats in het gebied bij Rijnsburg (Kloosterschuur-Trappenberg) en Lisse (Rooversbroekpolder). Handel en export bevinden zich in grote hallen veelal in het agrarische gebied. Dit zorgt voor versnippering en verrommeling van het bollencomplex.
Circa 40% van het buitengebied in de Bollenstreek is in gebruik als grasland door veehouderijbedrijven. Ten noorden van Vijfhuizen bevindt zich een groter grasland gebied in Haarlemmermeer. Het areaal grasland in de Bollenstreek is beschermd en mag niet worden omgezet naar bollengrond.
Binnen de glastuinbouw neemt de Greenport Aalsmeer e.o. een vooraanstaande plaats in. De inrichting van de Greenport voldoet echter voor een groot deel niet meer aan de eisen van milieu en ruimtelijke kwaliteit. Voor herstructurering van de Greenport is nieuw gebied nodig om bedrijven te kunnen uitplaatsen. Hervestingslocatie Nieuw-Rijsenhout biedt ruimte aan in totaal circa 325 ha nieuw glastuinbouwgebied, waarvan 200 ha netto oppervlak voor kassen.
De akkerbouwsector in de Haarlemmermeer staat onder druk, waarmee de Haarlemmermeer het risico loopt een karakteristiek historisch landschap te verliezen.

Woningbouw
In het studiegebied is sprake van toenemende vergrijzing van de bevolking. De vraag naar nieuwe woningen zal na 2015 bijna volledig worden bepaald door de groei van het aantal senioren (75+-ers). De mate van vergrijzing en het moment van de grootste piek verschillen per deelgebied.
Het studiegebied herbergt met Schiphol een van de motoren van de Nederlandse economie. Hiervoor is het van groot belang om arbeidspotentieel in de omgeving te kunnen blijven vinden, m.n. jonge hoogopgeleide mensen.
Vergrijzing en voorgaande individualisering leiden tot een groei van een- en tweepersoonshuishoudens, waardoor de vraag naar eengezinswoningen op grotere uitleglocaties na 2010 zal afnemen en de behoefte aan nul-treden woningen zal toenemen. Hiervoor moeten kleinschalige woonmogelijkheden ontwikkeld worden met een gericht zorg- en dienstenaanbod en zullen aanpasbare woningen voor senioren en gehandicapten toegevoegd moeten worden.
In zowel de Haarlemmermeer als de Bollenstreek is een groot tekort aan starterswoningen. Hiervoor moet ook gebouwd worden in het bovenste kwart van de woningmarkt (prijsindicatie 5 a 8 ton), om *doorstroming te bevorderen.*

Economische ontwikkeling, bedrijvigheid en commerciële voorzieningen
Voor kantoren is er in de periode 2010 – 2030 is geen extra ruimtereservering noodzakelijk. Voor Schipholbedrijvigheid is voldoende ruimte gereserveerd in het streekplan Noord-Holland Zuid.
De opgave voor lokale en regionale bedrijvigheid voor het gebied Haarlemmermeer, Bollenstreek, Leidse regio en Zuid-Kennemerland is in totaal 370 ha netto. Deze planningsopgave is de autonome vraag naar bedrijfsterreinen minus het bestaande harde aanbod (zijnde direct uitgeefbaar aanbod en bestaande en nieuwe streekplancapaciteit). In deze planningsopgave is al rekening gehouden met bijstelling van 10% door intensivering van het ruimtegebruik.
Voor de afzonderlijke gebieden is de planningsopgave als volgt: Haarlemmermeer 110 ha, Bollenstreek 70 ha netto, Zuid-Kennemerland 100 ha netto en de Leidse regio 90 ha netto.

Zorg, welzijn & niet commerciële voorzieningen
Haarlemmermeer heeft 26 kernen, sterk variërend in inwonersaantal en voorzieningenniveau. Hoofddorp en Nieuw-Vennep zijn centraal gelegen en goed uitgerust met (niet)-commerciële voorzieningen. Alle overige kernen liggen aan de ringvaart, behalve Abbenes. Zwanenburg en Badhoevedorp zijn redelijk uitgerust met voorzieningen, de overige kernen minder. De meeste 'ringvaart-kernen' zijn gericht op de buurgemeenten aan de overkant van de Ringvaart. Abbenes ligt meer geïsoleerd in de polder, heeft weinig voorzieningen en is bovendien slecht bereikbaar met het openbaar vervoer. Veel inwoners van de Haarlemmermeer maken gebruik van regionale voorzieningen in Amsterdam, Amstelveen, Haarlem en Leiden. Dit komt mede doordat veel inwoners in de Haarlemmermeer hun gemeente van herkomst trouw blijven en/of een stedelijke sfeer zoeken. De mobiliteit van de bevolking in de Haarlemmermeer is dan ook groot.
De Bollenstreek heeft 7 gemeenten binnen het plangebied: Sassenheim, Warmond, Voorhout, Hillegom, Lisse, Noordwijk en Noordwijkerhout. Alle gemeenten hebben een redelijk goed voorzieningenniveau. Inwoners van Warmond zijn daarbij iets meer gericht op Leiden en inwoners uit Hillegom op Haarlem. Lisse vervult in dit gebied een soort regionale centrumfunctie.
De onderlinge bereikbaarheid van de dorpen per openbaar vervoer is vrij goed, er zijn diverse busverbindingen en drie gemeenten hebben een NS-station. De gemeenten kennen een behoorlijke diversiteit aan (aantrekkelijke) woonmilieus.

Milieu
De in het gebied aanwezige milieukwaliteit stelt eisen en randvoorwaarden aan mogelijk ruimtelijke ontwikkelingen. Soms zijn er absolute grenzen waarbinnen bijvoorbeeld geen woningbouw mag plaatsvinden. Ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkelingen gelden beperkingen binnen de 20 Ke contour. Het drukke verkeer kan leiden tot overschrijding van grenswaarden voor geluid, luchtkwaliteit (fijn stof en stikstof) en/ of externe veiligheid. Dan gelden beperkingen voor gevoelige bestemmingen als wonen. In het studiegebied hebben vooral de rijkswegen A4, A5, A9 en A44 een grote impact op de omgevingskwaliteit; in mindere mate geldt dat voor de provinciale wegen. Aan de andere kant zijn er veel situaties denkbaar waarin met een goed ontwerp aangevuld met maatregelen aan de bron of in de omgeving daarvan meer ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn.

Thema	Hoofdprobleem	Vertrekpunt voor ruimtelijke perspectieven
Water	Veiligheid: Boezem voldoet niet aan normen Kwaliteit: verzilting & eutrofiering	Voldoen aan normen: 1 mio m3 piekberging in Haarlemmermeer Acceptatie consequenties: bv schade aan gewassen en natuur
Groen & recreatie	Tekort groen/recreatie, druk op duinen Achterstand realisatie groen- en natuurgebieden	SGP opgaven: Haarlemmermeer Groen, Mainport & Groen, Amstelgroen Realiseren Provinciaal Ecologische Hoofdstructuur
Cultuurhistorie	Cultuurhistorische waarden onder druk	Bestaande waarden behouden en gebruiken als basis voor ontwikkelingen
Infrastructuur	Mobiliteitstoename, congestie (hoofd) wegennet, sluipverkeer	MIT2010 Zoveel mogelijk aantakken bij bestaande infra (Toetsing perspectieven in verkeersmodel)
Schiphol - Ruimtelijke program - Beperkingengebied	- Ruimte voor groei luchthaven - Milieubelasting (geluid, geur, uitstoot)	Reservering in streekplan Noord-Holland-Zuid Nota ruimte: 20 ke contour en drie uitsluitingsgebieden (Hoofddorp-west, Noordwijkerhout, Legmeer)
Landbouw	Landbouwareaal onder druk	Behoud en ontwikkeling bollencomplex (w.o. 2500 ha bollenareaal) Ontwikkelen/herstructureren glastuinbouw (greenport Aalsmeer, locatie Rijssenhout) Toekomstperspectief overige landbouwsectoren
Woningbouw	Woningtekort kwantitatief Woningtekort kwalitatief	Opdracht VROM: 10-000 – 20.000 woningen Bouwen voor demografische ontwikkeling en arbeidsmarkt (Mainport)
Economie & commerciële voorzieningen	Gebrek aan ruimte lokaal/regionaal gebonden bedrijvigheid	Eigen behoefte opvangen
Zorg, welzijn & niet commerciële voorzieningen	Voorzieningenniveau kernen Bereikbaarheid voorzieningen	Basisniveau voorzieningen Voorzieningenniveau bereikbaar houden
Milieu	Hoge milieubelasting Verscherpte regelgeving	Onderbouwing en toetsing perspectieven in SMB Randvoorwaarden milieu

3. Ruimtelijke perspectieven

3.1 Vertrekpunten ruimtelijke perspectieven

Voor het opstellen van de ruimtelijke perspectieven is vanuit de huidige problematiek in het gebied een aantal vertrekpunten geformuleerd. (zie eerder schema). De vertrekpunten zijn uitgangspunt bij het opstellen van ruimtelijke perspectieven. Voor elk perspectief wordt beschreven hoe met de thema's is omgesprongen en hoe zich dit verhoudt tot de vertrekpunten.
In de ruimtelijke perspectieven wordt onderzocht wat de verschillende mogelijkheden voor ontwikkeling zijn. De perspectieven pogen de breedte van het scala aan opties in beeld te brengen. Via de perspectieven worden uiteindelijk de mogelijke ontwikkelingsrichtingen en de daarbij benodigde (bestuurlijke) keuzes inzichtelijk gemaakt.
Op basis van de perspectieven wordt vanuit verschillende invalshoeken discussie gevoerd (politiek en maatschappelijk), om uiteindelijk te komen tot één voorkeursmodel. Het is daarbij nadrukkelijk niet de bedoeling om uit de vier perspectieven één voorkeur te kiezen. Uit de discussie over de verschillende perspectieven, moeten gewenste ontwikkelingsrichtingen voorvloeien die vervolgens verwerkt worden in de uiteindelijke gebiedsuitwerking.
De gebruikte methodiek, de ruimtelijke perspectieven en de toelichting hierop, worden uitgebreid beschreven in de discussienotitie 'vier perspectieven'. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de methodiek, de vier perspectieven en de verschillende invalshoeven voor discussie over de ruimtelijke perspectieven.

3.2 Assenkruis

De methodiek die is gebruikt bij de ontwikkeling van de ruimtelijke perspectieven bestaat uit een assenstelsel, met een horizontale en verticale as. Op deze manier ontstaat er een speelveld met vier kwadranten. De hoekpunten (de extremen) worden daarbij niet opgezocht, dat zou kunnen leiden tot onrealistische beelden. Met het assenstelsel worden verhoudingen tussen kanten van het assenstelsel inzichtelijk gemaakt. Het assenstelsel bestaat uit de volgende twee assen:

1. Particulier initiatief versus ondernemende overheid. Van belang in de discussie is in hoeverre de overheid de toekomstige inrichting van het plangebied wil en kan bepalen. Welke mogelijkheden heeft zij om samen met andere partijen tot afspraken te komen.
2. Cultuurbevestigend versus cultuurmakend. Hiermee wordt bezien hoe mogelijke nieuwe ingrepen aansluiten bij de 'cultuur' van het gebied. Dit sluit aan bij bestaande kwaliteiten en kenmerken (cultuurbevestigend). Of dat er ingrepen plaatsvinden die de heersende 'cultuur' overstijgen. Zo worden mogelijk nieuwe kwaliteiten toegevoegd aan bestaand gebied.

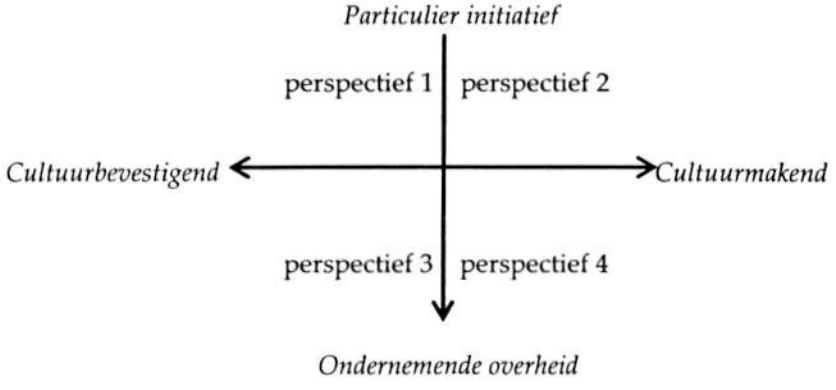

In het assenkruis sluit perspectief 1 het meest aan op de huidige situatie in het gebied en is perspectief 4 het meest vernieuwend.

3.3 Ruimtelijke perspectieven

De ruimtelijke perspectieven worden begin oktober aangeboden aan GS ter vaststelling. Bij de perspectieven wordt een toelichting gegeven per perspectief en worden de maatschappelijke gevolgen, ruimtelijke gevolgen en consequenties in kaart gebracht. Aan de beschrijving van de ruimtelijke perspectieven, ligt de lagenbenadering ten grondslag.
Hieronder wordt een korte schets gegeven van de vier ruimtelijke perspectieven.

Perspectief 1: particulier initiatief / cultuurbevestigend

Perspectief 1 gaat uit van een sterk particulier initiatief om een woon- en/of werkomgeving te ontwikkelen. Binnen een vrijere markt is het mogelijk kavelsgewijs te bouwen naar eigen wens. Initiatiefnemers zijn naast het ontwikkelen van een woonomgeving tevens verantwoordelijk voor een passende oplossing voor seizoensberging, commerciële en niet-commerciële voorzieningen en voldoende recreatieve en groene voorzieningen. Op de kavels ontstaat een vermenging van verschillende functies.
In de Haarlemmermeer worden ontwikkelingen aangesloten bij lange polderlijnen, zoals wegen en vaarten. In de Bollenstreek wordt aangesloten bij een versterking van bestaande landgoedbossen. Initiatieven worden wel gebonden aan een heldere set spelregels. De overheid bepaalt de hoofdlijnen en de kaders waarbinnen het particulier initiatief mogelijk is.
Door individuele kavelgewijze ontwikkelingen zal de automobiliteit toenemen. De overheid is verantwoordelijk voor een goed hoofdwegennetwerk. De individuele bereikbaarheid van woningen en bedrijven is een particuliere verantwoordelijkheid. Verder draagt de overheid zorg voor het hoofdwatersysteem en groene recreatieve verbindingen; een groen-blauw raamwerk. Ook zorgt de overheid voor drie piekbergingslocaties die aan het zuidelijke deel van de ringvaart worden aangelegd en direct zijn gekoppeld aan het boezemsysteem.
De ontwikkelingen in dit perspectief zorgen voor een grote afwisseling in woon- en werkmilieu's. De verwachting is dat met de relatief kleinschalige ontwikkelingen goed ingespeeld wordt op de maat en schaal van de bestaande landschappen. Geleidelijk zal het landschap transformeren naar een groen en rijk woon/werklandschap waarbinnen de bollenteelt gerevitaliseerd wordt en behouden blijft.

perspectief 2: particulier initiatief / cultuurmakend

In dit perspectief wordt stevig ingezet op de ontwikkeling van toplocaties: nieuwe plaatsen om te recreëren, te wonen, te werken en te boeren. Particuliere ontwikkelingen overstijgen de bestaande structuren en creëren geheel nieuwe woon- werk- en recreatielandschappen. Er is plaats voor nieuwe woonvormen zoals lintbebouwing, drijvend wonen in het plassengebied en haverlijachtige kastelen in het bos. Ook de werklocaties richten zich op de topmilieus: de Greenports en de mainport richten zich op hoge kwaliteit en internationale concurrentie.
Het bollengebied wordt geoptimaliseerd en fors uitgebreid. Samen met de Keukenhof en omgeving wordt stevig ingezet op het toeristisch en recreatief potentieel van het gebied.
In de polder worden twee nieuwe woon-werklandschappen ontwikkeld. In de zuidpunt worden de ontwikkelingen gekoppeld aan een grootschalige locatie voor piek- en seizoensberging; een waterlandschap. Op de locatie Hoofddorp West e.o. wordt het wonen in een parkachtige omgeving; een groot groen recreatiegebied met ruim opgezette woongebieden er in. Tussen Hoofddorp en Nieuw Vennep wordt een groot commercieel recreatiepark ontwikkeld. De keukenhof vormt de spil in het recreatieve netwerk van de bollenstreek.
De topmilieus kenmerken zich door een dedicated infrastructuur en maken gebruik van doelgericht vervoer zoals een ongestoord logistiek systeem tussen Schiphol, werkmilieus en een railterminal. Schiphol krijgt volop de ruimte om uit te breiden met een Airportcity met alles erop en eraan. In samenwerking met de bollengemeenten en Haarlemmermeer werkt zij aan de ontwikkeling van congrescentra, hotels, specifieke infrastructuur etc.
In dit perspectief ontstaat een gebied wat op relatief kleine afstand totaal verschillende landschappen in zich heeft waar bij ieder landschap specifiek wordt ingezet op de eigen kwaliteiten.

perspectief 3: ondernemende overheid / cultuurbevestigend
De ontwikkelingen in perspectief 3 sluiten sterk aan bij de huidige maatschappelijke situatie. Er wordt een sterke rol van de overheid verwacht. Deze realiseert de benodigde recreatie- en natuurgebieden en de verbindingen daartussen. Strategische groenprojecten, zoals Haarlemmermeer Groen, worden onverkort uitgevoerd. De wateropgave (piek- en seizoensberging) wordt opgelost door aanleg van een tussenboezemsysteem met een ruim bassin aan de zuidkant van de polder Haarlemmermeer.
Op goed bereikbare plaatsen (stationslocaties, nieuwe (provinciale) wegen, doorgetrokken zuidtangent) buiten de 20 kE contour wordt een verdere verstedelijking gestimuleerd. Dit betekent dat gebouwd wordt bij Lisserbroek, Hoofddorp West, Nieuw Vennep Zuid en bij Hillegom. De bollengrond die in de Zanderij verloren gaat wordt gecompenseerd in de polder bij de ontwikkeling van Hoofddorp West.
Ontwikkelingen in de infrastructuur sluiten aan op het bestaande infrastructuurnetwerk en hiaten worden opgevuld.
Werkmilieus ontstaan grotendeels langs de A4 (zuidelijke zuidas), waar zich Schipholgebonden bedrijvigheid ontwikkelt. In de Bollenstreek ontstaan agrarische bedrijventerreinen op infrastructuur knooppunten. Het areaal bollenteelt blijft gehandhaafd.
Nieuwe woningbouw wordt gerealiseerd rond Lisserbroek en station Hillegom. Daarnaast wordt de Zuidrand van Nieuw Vennep verder uitgebreid en wordt in Hoofddorp-West een nieuwe locatie ontwikkeld. Er wordt gebouwd in Vinex-dichtheid en ook in grotere dichtheden.
Uiteindelijk beeld is een gebied waar is doorgegaan op al bestaande structuren maar met een paar stevige, pragmatische beslissingen ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt.

perspectief 4: ondernemende overheid / cultuurdoorbrekend
Perspectief 4 gaat uit van een verdere groei van Schiphol in sterke samenhang met de ontwikkeling van Hoofddorp en Nieuw-Vennep die samengroeien tot één stedelijke kern (Meerstad). Dit vereist wel een aanpassing van de 20 Ke-contour. In Meerstad worden wonen en werken geconcentreerd en is plaats voor hoogwaardige stedelijke voorzieningen met een sterke regionale functie. De bestaande kernen blijven in tact en het landelijk gebied blijft gevrijwaard van grote stedelijke ontwikkelingen. Door de sterke concentratie van de nieuwe bebouwing moet de bollenstreek gevrijwaard blijven van grootschalige bebouwing. Pleksgewijs kan in samenhang met verbetering van het bollencomplex en de landschappelijke kwaliteit gekeken worden waar kleinschalige woningbouw kan bijdragen aan een uitbreiding van de landgoederenstructuur. De bollenstreek zet verder in op het ontwikkelen van landschap waar de recreatieve betekenis van toeneemt..
Een stevig netwerk van infrastructuur (spoor, zuidtangent/noord-zuidlijn,wegen) concentreert zich op Meerstad, om de nieuwe ontwikkelingen op een efficiënte manier te ontsluiten. Een goede verbinding tussen de nieuwe werklocaties en de Bollenstreek is noodzakelijk.
Aan de zuidzijde wordt een grote waterplas aangelegd, waardoor bijzondere woonmilieus ontstaan en waterrecreatie mogelijk wordt gemaakt. De westkant van Meerstad kent een intensieve parkstructuur. In de bollenstreek wordt op minutieuze wijze de landschapsstructuur versterkt door laanbeplantingen en enkele landgoederen.

3.4 Invalshoeken discussie ruimtelijke perspectieven
Op basis van de perspectieven wordt vanuit verschillende invalshoeken discussie gevoerd (politiek en maatschappelijk), om uiteindelijk te komen tot één voorkeursalternatief. Het milieurapport dat opgesteld wordt voor de SMB is één van de manieren waarmee de ruimtelijke perspectieven getoetst worden. Andere wijzen waarop toetsing plaatsvindt en discussie wordt gevoerd over de perspectieven zijn de volgende:
- Binnen de projectorganisatie van de gebiedsuitwerking, waarin de ambtelijke vertegenwoordigers zitten van alle partijen uit het plangebied (zie §1.1).
- Tijdens een politieke conferentie voor de raden en staten van alle partijen uit het plangebied en een aparte conferentie voor maatschappelijke organisaties uit het plangebied. Beide conferenties

worden in november 2005 georganiseerd en hebben als doel om op basis van de ruimtelijke perspectieven discussie te voeren over de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen van het gebied.

- Diverse marktpartijen en maatschappelijke organisaties zijn betrokken bij de gebiedsuitwerking, door het uitwerken van zogenaamde projectenveloppen. In deze projectenveloppen kijken deze partijen op een gedetailleerde schaal in deeluitwerkingen naar mogelijke planontwikkeling. Hierbij staan met name financiële, technische en markttechnische haalbaarheid centraal. De uitkomst van de projectenveloppen wordt gebruikt als toets van de ruimtelijke perspectieven en als input bij het opstellen van de uiteindelijke gebiedsuitwerking.
- De gemeenten uit het plangebied, het Hoogheemraadschap van Rijnland en andere partijen in het plangebied hebben tot medio december de gelegenheid om hun bestuurlijke standpunt over de vier perspectieven te formuleren. Die standpunten worden door beide provincies meegenomen in de besluitvorming over de uiteindelijke gebiedsuitwerking.

4. Reikwijdte, detailniveau en toetsingskader

4.1 Reikwijdte

In het resultaat van de gebiedsuitwerking worden twee niveaus onderscheiden:

1. Basisuitwerking met fasering 2010 – 2020 – 2030 voor de gewenste ontwikkelingen van het studiegebied. Deze opties zijn binnen de huidige mogelijkheden in ieder geval realiseerbaar, onafhankelijk van nog onzekere toekomstige ontwikkelingen in het gebied. Dit niveau is mede basis voor streekplanherziening en herziening van gemeentelijke structuurplannen.
2. Ontwikkelingsopties vanuit onzekerheden binnen het uitwerkingsgebied, bijvoorbeeld de uiteindelijke ruimtelijke invulling van het beperkingengebied rond Schiphol (afhankelijk van de evaluatie luchtvaart wet in 2006). Het betreft opties die op dit moment nog niet mogelijk zijn, maar afhankelijk van ontwikkelingen in de toekomst misschien wel mogelijk zijn.

Voor de uiteindelijke gebiedsuitwerking wordt getoetst of alle opgaven (water, groen, wonen werken etc.) een plek kunnen krijgen in het studiegebied. Indien dit niet het geval is worden mogelijke opties in de omgeving van het uitwerkingsgebied aangegeven die voor nader onderzoek in aanmerking komen.

Het milieurapport dat wordt opgesteld beschrijft de milieuopgaven voor de basisuitwerking én ontwikkelingsopties vanuit onzekerheden (niveau 1 en 2). De SMB richt zich op de elementen in de gebiedsuitwerking die voor de besluitvorming relevant zijn. De SMB gaat niet over andere ontwikkelingsopties dan die in de gebiedsuitwerking worden meegenomen. Mogelijke opties in de omgeving van het uitwerkingsgebied vallen buiten de reikwijdte van de op te stellen SMB.

Het milieurapport dat op grond van de SMB voor de gebiedsuitwerking wordt geschreven, richt zich in overeenstemming met de doelstelling van de Europese richtlijn, op de ruimtelijke perspectieven respectievelijk beleidsuitspraken in de gebiedsuitwerking met mogelijk grote milieugevolgen. Ruimtelijke perspectieven respectievelijk beleidsuitspraken waarvan op voorhand vaststaat dat ze geen grote milieugevolgen hebben, worden buiten beschouwing gelaten. Dat geldt ook voor perspectieven en beleidsuitspraken die zodanig abstract en globaal zijn dat er redelijkerwijs in tijd en ruimte geen causaal verband kan worden gelegd tussen de toegestane activiteit en de gevolgen voor het milieu.

Voor ruimtelijke plannen die volgen op de gebiedsuitwerking, in het bijzonder de partiele herziening van het streekplan Noord-Holland Zuid en gemeentelijke structuur- en bestemmingsplannen, is het opstellen van een SMB verplicht. Uitgangspunt is daarom dat de SMB voor deze gebiedsuitwerking (grotendeels) bruikbaar moet zijn/ moet kunnen aansluiten bij de procedure voor de streekplanherziening c.s..
Tevens wordt aangegeven of de ruimtelijke perspectieven voorzien in grootschalige ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor gebieden die op grond van de nieuwe natuurbeschermingswet zijn aangewezen als Vogel- en of Habitatrichtlijngebieden, dan wel als beschermde natuurmonumenten. Hiervoor dient bij de herziening van het streekplan, structuurplan of bestemmingsplan een zogeheten 'passende beoordeling' te worden opgesteld.

Detailniveau
De SMB moet nauw aansluiten bij het abstractie- en detailniveau van de beleidsuitspraken die in de perspectieven voor de gebiedsuitwerking gedaan worden. Uitspraken in de gebiedsuitwerking zijn overwegend globaler van aard dan uitspraken in een streekplan, structuurplan of bestemmingsplan. Pas bij genoemde vervolgbesluiten worden beleidsuitspraken gedaan over de meer precieze locatie, omvang en tijdsplanning van activiteiten en projecten.
Voor de milieubeoordeling betekent dat, dat pas bij latere vervolgbesluiten (bijvoorbeeld bij streek- of

structuurplanherziening) meer bekend kan zijn over een bepaalde activiteit. Op het moment van besluitvorming over die concrete vervolgactiviteit zal een meer gedetailleerd inzicht gegeven moeten worden van de milieugevolgen. Dat kan bijvoorbeeld zijn in het kader van een m.e.r.-procedure en/of milieuvergunning. Dan kan ook concreet aangegeven worden wat de compenserende en/of mitigerende maatregelen zijn.

4.2 Methodiek

In de SMB worden de vier ruimtelijke perspectieven ieder afzonderlijk aan de hand van het toetsingkader (paragraaf 4.3) beoordeeld en afgewogen tegen de referentiesituatie.

Referentiesituatie

De belangrijkste effecten van de ruimtelijke perspectieven worden inzichtelijk in beeld gebracht. Er wordt een referentiesituatie beschreven om duidelijk te maken wat er verandert als gevolg van de gebiedsuitwerking.

De referentie beschrijft de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling wordt opgevat als de toekomstige situatie uitgaande van het huidige vastgestelde beleid. Hierbij worden ook de maximale mogelijkheden binnen het huidige beleid meegenomen.

Kort samengevat vormen de streekplannen Noord-Holland Zuid en Zuid-Holland West met het Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (MIT 2010) van het Rijk de vigerende uitgangspunten voor de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied.

Voor de referentiesituatie wordt ook beoordeeld in hoeverre deze voldoet aan de doelstellingen die aan de gebiedsuitwerking ten grondslag liggen (woningbouw, waterretentie, natuurontwikkeling etc.).

4.3 Toetsingskader

Om de aard van de mogelijke milieugevolgen te kunnen beschrijven en om een vergelijking te kunnen maken tussen de ruimtelijke perspectieven en de referentiesituatie wordt het beoordelingskader op blz. 19 gehanteerd.

Het betreft een lijst met mogelijk relevante aspecten. De lijst zal tijdens het opstellen van de SMB nader uitgewerkt kunnen worden, zodanig dat in de eindrapportage de meest relevant gebleken effecten kunnen worden weergegeven.

Beschrijving milieugevolgen

De ruimtelijke perspectieven worden getoetst op de invloed die ze hebben op de verschillende milieuaspecten. Daarnaast wordt ook aangegeven in hoeverre de ruimtelijke perspectieven voldoen aan de (milieu)doelstellingen en (milieu)wensen van verschillende milieuaspecten.

Bij de beoordeling en effectbeschrijving in het milieurapport gaat het, vanwege het abstractieniveau van de gebiedsuitwerking, niet zozeer om de precieze omvang en plaats van de effecten, maar om de aard van de mogelijke effecten en de vraag in welke deelgebieden deze kunnen optreden.

De effectbeschrijving zal vooral kwalitatief van aard zijn (als gemotiveerd deskundigenoordeel) op basis van de best beschikbare kennis en informatie. Waar mogelijk en relevant zal bij de kwalitatieve beoordeling gebruik worden gemaakt van kwantitatieve gegevens.

Voor vervolgbesluiten zoals de partiele herziening van het streekplan Noord-Holland Zuid, is kwantificering noodzakelijk indien er een kans is op overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit, externe veiligheid of geluid. Waar mogelijk zal bij deze milieuaspecten gebruik worden gemaakt van kwantitatieve gegevens, maar wordt volstaan met een indicatie van de kans op overschrijding van de normen.

Waar in de lijst 'invloed' staat kan sprake zijn van positieve en negatieve effecten.

Milieuaspect	Beoordelingscriterium	Effectbepaling
Bodem	Invloed op bodembeschermingsgebieden Invloed op grondwaterbeschermingsgebieden Invloed op aardkundige waarden Inklinking	Kwalitatief (-- ,- ,0 ,+ ,++) Indien mogelijk kwantitatief
Water	Invloed op waterkwaliteit (grond- en oppervlaktewater) Invloed op waterafvoer Invloed op verdroging/vernatting Invloed op regionale waterberging Invloed op kwetsbare ecohydrologische systemen	Idem
Natuur	Invloed op VHR-gebieden (passende beoordeling) Invloed op Natuurbeschermingsgebieden Invloed op Natuurmonumenten Invloed op overige EHS-gebieden, incl. ecologische verbindingszones Invloed op weidevogelgebieden Invloed op overige kritische soorten	Idem
Landschap en cultuurhistorie	Invloed op archeologische waarden Invloed op cultuurhistorische waarden Invloed op landschappelijke waarden	Idem
Mobiliteit	Invloed op belasting wegennet (in relatie tot capaciteit bestaande netwerk, bereikbaarheid, hinder, ontsluiting gebied) Invloed op gebruik openbaar vervoer	Idem
Overig (o.a. gezondheidsaspecten)	Relatie met geluidscontouren Schiphol en langs (snel)wegen, incl. bestaande knelpunten geluidhinder) Relatie met externe veiligheid Relatie met luchtkwaliteit (beoordeling op basis van Besluit Luchtkwaliteit) Invloed op stiltegebieden Invloed op bollengebieden en op overige landbouw Bereikbaarheid voorzieningen en recreatieve mogelijkheden Barrièrewerking Werkgelegenheid	Idem

5. Het Milieurapport

Het milieurapport zal als aparte bijlage toegevoegd worden aan het eindrapport met het voorkeursalternatief voor de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer – Bollenstreek.
De Europese richtlijn SMB respectievelijk het wetsontwerp ter omzetting daarvan in Nederlandse wetgeving geven voor de inhoud van het rapport inhoudelijke eisen:

1. een schets van de inhoud en de belangrijkste doelstellingen van het plan en het verband met andere, relevante plannen en programma's;

2. de relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu en de mogelijke ontwikkeling daarvan als het plan of programma niet wordt uitgevoerd;

3. de milieukenmerken van gebieden waarvoor de gevolgen aanzienlijk kunnen zijn;

4. alle bestaande milieuproblemen die relevant zijn voor het plan of programma, met inbegrip van vooral milieuproblemen in gebieden die vanuit milieuoogpunt van bijzonder belang zijn, zoals gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn (92/43/EEG) zijn aangewezen;

5. de op internationaal, communautair of nationaal niveau doelstellingen ter bescherming van het milieu, welke relevant zijn voor het plan, alsook de wijze waarop met deze doelstellingen en andere milieuoverwegingen rekening is gehouden bij de voorbereiding van het plan of programma;

6. de mogelijke aanzienlijke milieueffecten, bijvoorbeeld voor de biodiversiteit, bevolking, gezondheid van de mens, fauna, flora, bodem, water, lucht, klimaatfactoren, materiele goederen, cultureel erfgoed, met inbegrip van architectonisch en archeologisch erfgoed, landschap en de wisselwerking tussen bovengenoemde elementen;

7. de voorgenomen maatregelen om aanzienlijke negatieve effecten op het milieu van de uitvoering van het plan of programma te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen;

8. een schets van de redenen voor de selectie van de onderzochte alternatieven en een beschrijving van de wijze waarop de beoordeling is uitgevoerd, met inbegrip van de moeilijkheden die bij het verzamelen van de vereiste informatie zijn ondervonden;

9. een beschrijving van de voorgenomen monitoringsmaatregelen;

10. een niet technische samenvatting van de in bovenstaande punten verstrekte informatie.

N.B.
Bij de beschrijving van de milieueffecten moet ook rekening worden gehouden met secundaire, synergetische, blijvende en tijdelijke, positieve en negatieve effecten, evenals effecten op korte, middellange en lange termijn.

6. Advies commissie voor de m.e.r.

De commissie voor de m.e.r. wijst in haar advies van 12 augustus 2005 op enkele aspecten die hierna worden behandeld en van reactie voorzien.

Advies

- Aangegeven is dat beleidswijziging noodzakelijk is om te kunnen voldoen aan de opgaven. Niet al het beleid zal ter discussie worden gesteld. Geef aan hoeveel ruimte voor ontwikkeling er is binnen het huidige beleid dat niet gewijzigd wordt. Dit is met name van belang voor de Bollenstreek. Ga tevens in op de inhoud en hardheid van het pact en het offensief van Teylingen.
- De Commissie adviseert om in de SMB de maximale mogelijkheden binnen het huidige beleidskader als tweede referentie mee te nemen. Geef duidelijk aan in hoeverre in deze referentiesituatie kan worden voldaan aan de doelstellingen met betrekking tot woningbouw, waterretentie, natuurontwikkeling, etc.

Reactie

In het milieurapport wordt de ruimte voor ontwikkeling binnen het huidige beleid aangegeven, dat in de gebiedsuitwerking niet ter discussie wordt gesteld.
Het door de commissie m.e.r. voorgestelde tweede referentiekader verschilt niet wezenlijk van het door ons voorgestelde referentiekader, namelijk de autonome ontwikkeling met alles wat past binnen het huidige beleid. Dit biedt ons inziens een afdoende referentiekader voor het doel van deze SMB. Voor deze referentiesituatie wordt beoordeeld in hoeverre deze voldoet aan de doelstellingen die aan de gebiedsuitwerking ten grondslag liggen (woningbouw, waterretentie etc.). Bovenstaande is in de notitie opgenomen (§ 4.2).

Advies

De Commissie draagt de suggestie aan om een analyse te maken van ruimtelijkeordeningsplannen, visies en uitwerkingen die de afgelopen 10-15 jaarvoor het gebied zijn opgesteld (zowel inhoudelijk als procesmatig) en deze voorzover relevant te beoordelen binnen het kader van de ruimtelijke modellen op bruikbare ideeën en inzichten. Met een dergelijke analyse kan de gebiedsuitwerking geplaatst worden in een tijdsperspectief.

Reactie

Van de relevante plannen die de afgelopen 10 – 15 jaar voor het gebied zijn opgesteld (zowel inhoudelijk als procesmatig) wordt in het milieurapport een analyse gemaakt. Het doel van deze analyse is het in kaart brengen van de belangrijkste ontwikkelingen in het gebied van de afgelopen 10 – 15 jaar. De commissie heeft in haar mondelinge toelichting aangegeven dat het nadrukkelijk niet gaat om een diepgaande analyse waarbij alle plannen worden geanalyseerd. Het gaat om een exercitie om de gebiedsuitwerking in een tijdperspectief te plaatsen. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt hoe de gebiedsuitwerking zich verhoudt tot eerdere plannen voor hetzelfde gebied. Bovenstaande wordt in het milieurapport opgenomen.

Advies

In de notitie over de reikwijdte en het detailniveau staat aangegeven dat er geen officiële SMB-procedure wordt doorlopen. Geef aan wat de verschillen zijn tussen de gekozen procedure en de officiële en maak duidelijk waarom afgeweken wordt van de officiële procedure.

Reactie:

In § 1.3 van deze notitie is uiteengezet waarom wordt afgeweken van de officiële procedure en wat de verschillen zijn tussen de door ons gekozen procedure en de officiële procedure.

Advies:
In het overzicht van de vertrekpunten staat aangegeven dat het MIT 2010 het vertrekpunt vormt voor het thema infrastructuur. Geef aan in hoeverre de regionale infrastructurele plannen, die genoemd zijn in het werkdocument bouwstenen, uitgangspunt zijn bij het ontwikkelen van de ruimtelijke modellen.
Reactie
De referentiesituatie is het vastgestelde beleid; het MIT is daar onderdeel van. Voor de referentiesituatie wordt niet alleen uitgegaan van de vigerende praktijk maar ook van projecten die nog in de planfase zitten, waaronder regionale infrastructurele plannen.

Advies
De rol van het particulier initiatief wordt genoemd in de beschrijving van de modellen, maar komt niet terug bij de beschrijving van de uitgangssituatie en in het toetsingskader. Geef aan in hoeverre en welke particuliere initiatieven in de komende 5-10 jaar aanknopingspunten opleveren voor accenten en keuzes in de gebiedsuitwerking. Geef per model aan in welke mate het modelinvloed heeft op de wensen van marktpartijen.
Reactie
Marktpartijen en maatschappelijke organisaties zijn betrokken bij de gebiedsuitwerking door middel vanprojectenveloppen. In kleinere groepen worden deeluitwerkingen uit het totale plangebied nader bekeken, zodanig dat een gezamenlijk ruimtelijk ontwerp wordt bedacht dat ook een eerste toets heeft gehad op technische, financiele en markttechnische realiseerbaarheid. In deze deeluitwerkingen worden de wensen en ideeen van marktpartijen en maatschappelijke organisaties meegenomen. Met behulp van de projectenveloppen worden de ruimtelijke perspectieven getoetst.
In deze notitie Reikwijdte en detailniveau zijn de verschillende 'sporen' binnen de gebeidsuitwerking uiteengezet, waarvan het traject 'projectenveloppen' één spoor is (§3.4).

Advies:
- De Commissie adviseert om het ontwerpproces zo in te richten dat gedurende het proces duidelijk wordt hoe hard de verschillende vertrekpunten zijn (harde randvoorwaarden, doelstelling of beleidswens). Geef tevens aan welke randvoorwaarden in eerste instantie ten grondslag liggen aan *alle ruimtelijke modellen*.
- Maak bij de modellen inzichtelijk of ze aan de vertrekpunten (randvoorwaarden en doelstellingen) voldoen.

Reactie
Het gehele ontwerpproces is erop gericht om gedurende het proces steeds meer duidelijkheid te krijgen over de hardheid van de vertrekpunten. Deze hardheid moet onder andere blijken uit de politieke en maatschappelijke discussies over de ruimtelijke perspectieven en uit het milieurapport (zie §3.4).
Voor elk perspectief wordt beschreven hoe met de thema's is omgesprongen en hoe zich dit verhoudt tot de vertrekpunten.

Advies:
- Beschrijf kort waarom gekozen is voor de gehanteerde assen. Geef aan of met het gehanteerde kruis en de hieruit voortkomende modellen het hele speelveld wordt gedekt of dat er nog lacunes zijn die niet met de modellen worden beschreven
- Tijdens het locatiebezoek, dat de Commissie heeft afgelegd in het plangebied, is naar voren gekomen dat er een aantal zoekgebieden is gedefinieerd. Geef aan hoe de zoekgebieden zich verhouden tot de systematiek die gekozen is bij het opstellen van de ruimtelijke modellen.

Reactie:
De gehanteerde systematiek voor het opstellen van ruimtelijke perspectieven (een assenstelsel) is in de discussienotitie '4 perspectieven' nader onderbouwd en toegelicht. Een korte omschrijving van de gehanteerde assen is in deze notitie opgenomen (§ 3.2). In het assenstelsel worden nadrukkelijk niet de hoekpunten (extremen) opgezocht, maar de perspectieven geven een realistisch beeld. De vooraf gedefinieerde zoekgebieden zijn ook onderdeel van minstens één van de ruimtelijke perspectieven.

Advies:
De bouwopgave is de belangrijkste aanleiding om een gebiedsuitwerking op te stellen. De commissie adviseert om de bouwopgave in de gebiedsuitwerkingen de SMB helder uiteen te zetten. Zo zullen de termen 'eigen behoefte' en 'arbeidsmarkt' vertaald moeten worden naar aantallen woningen en oppervlakten voor voorzieningen. Geef aan hoe de opvang van de eigen bevolking, doorstroming, vergrijzing en arbeidsmarkt, vertaald wordt in aantallen en type woningen of woonmilieu(s). Geef per model en per actor (Rijk, Noodvleugel, gemeenten) aan hoe en in hoeverre aan de bouwopgave wordt voldaan.
Reactie:
De bouwopgave is onderdeel van de opdracht van VROM, die vraagt om te onderzoeken of en zo ja waar in het studiegebied ruimte is voor 10 tot 20 duizend woningen. Een nadere specificatie naar opvang eigen bevolking, doorstroming, vergrijzing etc. is niet gegeven. Deze gegevens zijn op dit moment ook nog onvoldoende beschikbaar en tevens bestaat er over de kwantificering van de bouwopgave nog veel discussie. Deze gegevens kunnen daarom niet meegenomen worden in de ontwikkelingen van de ruimtelijke perspectieven zelf. Bij de ruimtelijke perspectieven wordt wel per model in kaart gebracht hoeveel en welk soort woningen er gebouwd kunnen worden.

Advies:
In het werkdocument bouwstenen wordt gesteld dat een lagenbenadering gehanteerd zal worden (pag. 61). In de notitie over de reikwijdte en het detailniveau komt deze traditionele lagenbenadering, waarbij gebruik wordt gemaakt van zeefkaarten niet meer terug. Door alleen uit te gaan van modellen worden onderdelen van de gebiedsuitwerking, zoals woningbouw en waterbergingsgebieden wellicht niet op de meest logische plaats gesitueerd. De Commissie adviseert om toch een lagenbenadering te hanteren. Hiervoor zijn drie invalshoeken denkbaar:
1. Leg aan alle vier de modellen de lagenbenadering ten grondslag. Een nadeel hierbij kan zijn dat de modellen nivelleren
2. Werk naast de vier studiemodellen een model uit dat de lagenbenadering als uitgangspunt heeft.
3. Verwerk de lagenbenadering heel expliciet in het toetsingskader. Een nadeel hiervan is dat de lagenbenadering geen hulpmiddel is bij het ontwerpen van een gebiedsindeling, maar alleen als controle middel achteraf wordt gehanteerd.
Reactie
De ruimtelijke perspectieven worden volgens de lagenbenadering opgebouwd (invalshoek 1), zoals ook in het werkdocument bouwstenen is aangegeven. Het risico op nivellering achter wij zeer gering. Door de gekozen methode met een assenstelsel, zullen de perspectieven onderling voldoende onderscheidend zijn.

Advies:
In paragraaf 4.1 van de conceptnotitie over de reikwijdte en het detailniveau wordt de term lagenbenadering ook gebruikt. De Commissie raadt aan om de lagenbenadering, zoals geschetst in deze notitie, in het vervolgtraject aan te duiden met gevoeligheidsanalyse of what-if benadering. Gedurende het opstellen van de gebiedsuitwerking en de SMB zal blijken op welke onderdelen van de gebiedsuitwerking de gevoeligheidsanalyse betrekking zal hebben. De Commissie merkt wel op dat de groei van Schiphol en de ligging van de contouren, de toekomst van de akkerbouw en de mogelijke

bebouwing van het recreatiegebied in de Haarlemmermeer in ieder geval meegenomen moeten worden in de gevoeligheidsanalyse.

Reactie

De term lagenbenadering is in de conceptnotitie reikwijdte en detailniveau van 13 juli 2005 op twee verschillende wijzen gebruikt. Allereerst bij de beschrijving van het resultaat van de gebiedsuitwerking, waarbij is aangegeven dat het resultaat uit verschillende 'lagen' bestaat (basisuitwerking en ontwikkelingsopties). Daarnaast wordt de term lagenbenadering ook in de meer traditionele zin gebruikt. Hierbij gaat het om het op orde brengen van de groen-blauwe functie (de eerste laag) als basis voor ontwikkelingen in infrastructuur (tweede laag) en woningbouw en bedrijvigheid (derde laag). Omdat de term 'lagenbenadering' in de beide gevallen een geheel andere betekenis heeft, zorgt dit voor verwarring.

Om de verschillende 'lagen' aan te geven in het resultaat van de gebiedsuitwerking, zullen we voortaan de term 'niveaus' gebruiken en dit aanduiden met gevoeligheidsanalyse. In deze notitie reikwijdte en detailniveau is dit inmiddels aangepast (zie paragraaf 4.1)

Advies:

Uit de conceptnotitie over de reikwijdte en het detailniveau blijkt niet of het voorkeursalternatief nog af kan wijken van de modellen. De Commissie adviseert om via de modellen brainstormend te zoeken naar mogelijkheden om te voldoen aan de doelstellingen en tegemoet te komen aan de beleidswensen en het voorkeursalternatief te ontwikkelen. Beschrijf voor het voorkeursalternatief/ de mogelijke voorkeursalternatieven de bandbreedte van de milieueffecten.

Reactie

De SMB wordt opgesteld voor vier ruimtelijke perspectieven. Deze perspectieven hebben als doel om discussie te voeren over de verschillende opties en mogelijkheden in de ontwikkeling van het gebied. Het is daarbij nadrukkelijk niet de bedoeling om één perspectief te kiezen. Op basis van de gewenste ontwikkelingsrichtingen die uit de discussie over de perspectieven voortvloeien, wordt de uiteindelijke gebiedsuitwerking ontwikkeld.

Het milieurapport dient ter onderbouwing van de discussie over de ruimtelijke perspectieven om te komen tot een voorkeursalternatief. Het voorkeursalternatief zelf zal in het proces van de gebiedsuitwerking niet meer met behulp van SMB beoordeeld worden. Deze beoordeling gebeurd wel in een later stadium, namelijk tijdens streekplanherziening.

De commissie heeft in haar toelichting gewezen op de mogelijkheid dat het te ontwikkelen voorkeursalternatief significant kan afwijken van de ruimtelijke perspectieven. Dit brengt het risico met zich dat het milieurapport over de ruimtelijke perspectieven onvoldoende onderbouwing kan geven voor het voorkeursalternatief. In het milieurapport worden daarom de bandbreedtes van de milieueffecten voor de ruimtelijke perspectieven aangegeven. Deze bandbreedtes dienen als uitgangspunt bij de ontwikkeling van het voorkeursalternatief.

Advies

- Het abstractieniveau van de alternatieven zal gevolgen hebben voor de parameters, waaraan getoetst wordt in de SMB. In de conceptnotitie over de reikwijdte en het detailniveau is aangegeven dat de effectbeschrijving vooral kwalitatief van aard zal zijn. De Commissie merkt op dat bij een eventuele passende beoordeling (conceptnotitie reikwijdte en detailniveau, paragraaf 4.1) kwantificering noodzakelijk kan zijn voor het uitsluiten van significante gevolgen. Tevens merkt de Commissie op dat bij vervolgbesluiten, bijvoorbeeld bij wijziging van het streekplan Noord Holland Zuid, kwantificering tevens noodzakelijk is indien er een kans is op overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit, externe veiligheid of geluid.
- In de SMB voor de gebiedsuitwerking kan volstaan worden met een indicatie van de kans op overschrijding van de normen. Geef tevens aan welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Reactie
Voor de ruimtelijke perspectieven wordt in het milieurapport aangegeven of deze voorzien in grootschalige ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor gebieden die op grond van de nieuwe natuurbeschermingswet zijn aangewezen als Vogel- en of Habitatrichtlijngebieden, dan wel als beschermde natuurmonumenten (§ 4.1). Hiervoor dient bij de herziening van het streekplan, structuurplan of bestemmingsplan een zogeheten 'passende beoordeling' te worden opgesteld.
Voor de milieuaspecten luchtkwaliteit, externe veiligheid en geluid zal in het milieurapport waar mogelijk gebruik worden gemaakt van kwantitatieve gegevens en wordt conform het advies volstaan met een indicatie van de kans op overschrijding van de normen (§ 4.3).
Uitspraken in de gebiedsuitwerking zijn overwegend globaal van aard dan uitspraken in een streekplan, structuurplan of bestemmingsplan. Pas op het moment van besluitvorming over een vervolgactiviteit kan een meer gedetailleerd inzicht gegeven worden van milieugevolgen (bijvoorbeeld in het kader van m.e.r.-procedure en/of milieuvergunning). Dan kan ook concreet aangegeven worden wat de compenserende en/of mitigerende maatregelen zijn.

Advies:
Toetsingskader:
- De Commissie kan instemmen met de eerste aanzet van het toetsingskader, zoals gepresenteerd in paragraaf 4.3 van de conceptnotitie over de reikwijdte en het detailniveau. Formuleer echter ook voor het aspect ruimtelijke kwaliteitbeoordelingscriteria
- De toetsingscriteria zijn breed en algemeen geformuleerd, zonder informatie over de methodiek. Let bij de uitwerking en hantering van de toetsingscriteria op het aanbrengen van voldoende diepgang, zonder de breedte te verliezen.
- De alternatieven worden getoetst op de invloed die ze hebben op de verschillende milieuaspecten. De toetsing, zoals wordt voorgesteld in de conceptnotitie over de reikwijdte en het detailniveau, doet geen uitspraken over de mate waarin de alternatieven voldoen aan de (milieu)doelstellingen en aan (milieu)wensen.
- Vertaal de vertrekpunten in randvoorwaarden, doelstellingen en beleidswensen. Formuleer een heldere prioritering tussen de verschillende doelstellingen en wensen en toets in welke mate de alternatieven hieraan voldoen.

Reactie:
Het toetsingskader is inmiddels aangepast (§4.3). Voor alle milieuaspecten zijn beoordelingscriteria geformuleerd. Ook is nu de methodiek van de beoordeling (effectbepaling) opgenomen in het toetsingskader.
In het milieurapport wordt aangegeven in hoeverre de ruimtelijke perspectieven voldoen aan de (milieu)doelstellingen en (milieu)wensen van verschillende milieuaspecten.
De vertrekpunten kunnen vooraf niet in randvoorwaarden, doelstellingen en beleidswensen vertaald worden, het ontwerpproces moet de hardheid van de vertrekpunten uitwijzen. Voor elk perspectief wordt wel beschreven hoe met de verschillende thema's is omgesprongen en hoe zich dit verhoudt tot de vertrekpunten.